

El Diacrític | Actualitzat el 01/01/2017 a les 22:50

?Al voltant de l'anarquia

«El moviment anarquista majoritari ha estat sempre profundament pacifista i antimilitarista, racionalista i ateu, defensor dels drets col·lectius i de l'individu, socialista i llibertari» | «L'educació i el seu exercici des d'un punt de vista laic, racional i alliberador va ser un dels trets definitoris de l'internacionalisme anarquista que arriba als Països Catalans el 1870 i es desenvolupa fins al 1939 estretament lligat al moviment obrer que, de forma gairebé única al món, en aquest país dins l'Estat espanyol esdevé majoritàriament anarquista»

Popularment, la paraula anarquia s'associa a desordre, caos, destrucció... i és evident que una de les accepcions del mot és precisament la que definirien aquestes tres paraules juntes, una accepció que malgrat ser majoritària no té res a veure, precisament, amb la definició que caldria utilitzar per referir-nos a l'anarquia com a objectiu polític de les ideologies que sota el nom singular d'anarquisme s'han desenvolupat en el nostre món almenys des que Pierre-Joseph Proudhon es va definir com a anarquista en el seu assaig *Què és la propietat?*

La paraula anarquia (del grec ????????) i el seu sinònim acràcia, serveix per designar aquelles situacions on es dóna l'absència d'Estat, de l'aparell jurídic i administratiu en qui recau l'exercici del monopoli de la força per tal de mantenir l'ordre social existent que, pels anarquistes, és profundament autoritari, classista i insolidari. Són aquests tres, precisament, els contraprinicipis de la Revolució Francesa (basada en la Llibertat, la Igualtat i la Fraternitat), un dels moviments que des de l'anarquisme es reivindica com a seminal junt amb la Comuna de París, el 1871.

Partint d'aquests principis, és lògic que entenguem que el moviment anarquista majoritari ha estat

sempre profundament pacifista i antimilitarista, racionalista i ateu, defensor dels drets col·lectius i de l'individu, socialista i llibertari. Com a conseqüència d'aquesta base de valors, la recerca de la construcció d'una societat que respongués a aquests principis es va situar des dels inicis del moviment en la seva base. Així, l'educació i el seu exercici des d'un punt de vista laic, racional i alliberador va ser un dels trets definitoris de l'internacionalisme anarquista que arriba als Països Catalans el 1870 i es desenvolupa fins al 1939 estretament lligat al moviment obrer que, de forma gairebé única al món, en aquest país dins l'Estat espanyol esdevé majoritàriament anarquista.

Les societats obreres, organitzades des del 1870 en la Federació Regional Espanyola de l'Associació Internacional de Treballadors, construeixen ateneus, escoles racionalistes, biblioteques populars, centres culturals i cooperatives tant de treball com de consum, tot i que el moviment teòricament es mostrava contrari a aquest tipus de producció. Centenars d'ateneus obrers esdevenen centres difusors de cultura, d'una cultura que no passa per l'Estat ni per l'Església, que eren qui tenia a les seves mans el minso sistema educatiu que existia durant el segle XIX a l'Estat espanyol. Centenars de revistes (des de *La Tramontana* fins a *Solidaridad Obrera*) doten àmplies masses del proletariat català d'una visió radicalment diferent sobre el món en què vivien i posen en dubte les diferències de classe que la Revolució Industrial del segle XIX converteix en més acusades i sagnants.

Dins de l'anarquisme, un petit sector de no més d'uns centenars d'obrers, opta per l'enfrontament violent i les seves accions (atemptats amb bomba com el del Liceu i de Canvis Nous) són propaganditzats per l'Estat com a resum de tot un moviment molt més ric i complex i, sobretot, molt més entenimentat. El 1881, la Federació de Treballadors de la Regió Espanyola, el gran sindicat anarquista del moment, agrupa prop de 180.000 obreres i obrers davant d'unes desenes o pocs centenars que opten pels mètodes violents. No importa. L'Estat té ben clar com desacreditar el moviment i no dubtarà a infiltrar dinamiters (com la família Rull, per exemple) entre les files anarquistes per aconseguir estigmatitzar-lo fins a assimilar en l'imaginari col·lectiu l'anarquista a la bomba o la pistola.

Els anarquistes, però, continuaran publicant llibres i revistes, cooperatives i ateneus, escoles i centres culturals que els permetran construir un debat viu i constant al voltant de la societat que volen construir, deixant sempre clar que les teories i les pràctiques i la seva estreta relació eren i són bàsiques per poder construir un món on la violència i la competència no siguin principis rectors.

Molts dels principis i ideals que el moviment anarquista preconitzava durant el segle XIX i el XX avui formen part de la societat en què vivim (i molts altres, és clar que no). Així, des de les teories de l'evolució de Darwin, que a l'Estat espanyol van ser popularitzades per aquest moviment, o la coeducació de sexes (que el 1873 ja proposava l'Ateneu Català de la Classe Obrera i més tard Ferrer i Guàrdia a la seva Escola Moderna), fins a la immersió lingüística en català i l'escola per a tothom sense excepcions (que van realitzar Puig Elies i el CENU a partir de 1936), o la igualtat entre home i dona (que *Mujeres Libres* teoritzà i Garcia Oliver va convertir en Llei com a ministre de Justícia), moltes de les conquestes alliberadores que avui tenim com a societat o bé han format part de les idees anarquistes o bé han estat esteses a nivell social i popular per aquest moviment.

I no passa res... Ni hi ha caos, ni desordre, ni destrucció provocades per aquestes idees i pràctiques. Sí que n'hi ha, en canvi, per moltes de les idees i pràctiques que la societat capitalista i autoritària, insolidària i militarista que avui encara tenim, té, defensa i manté. Per això, avui, l'anarquisme continua empenyent per tal de denunciar, transformar i combatre amb eines alternatives els valors i les formes de dominació presents encara ara en la nostra societat.